

ภูมิหลัง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและปัญหาสุขภาพจิต
ของนักเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร

นางสาวมณีวรรณ ดอนจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN. 974 - 635 - 259 - 8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

BACKGROUNDS ACHIEVEMENT AND MENTAL HEALTH PROBLEMS
OF VOCATIONAL STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS

MISS MANEEWAN DONJUNTRA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Science

Department of Psychiatry

Graduate School

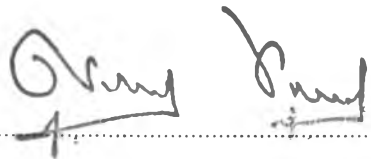
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN. 974 - 635 - 259 - 8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ภูมิหลัง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียน
อาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวมณีวรรณ ดอนจันทร์
ภาควิชา จิตเวชศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ นายแพทย์นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คนบดี บัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ นายแพทย์ไพฑูริย์ โล่ห์สุนทร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ นายแพทย์นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ นายแพทย์หม่อมหลวงสมชาย จักรพันธุ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

มนีวรรณ ดอนจันทร์ : ภูมิหลัง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและปัญหาสุขภาพจิตของ
นักเรียนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร (BACKGROUNDS ACHIEVEMENT AND
MENTAL HEALTH PROBLEMS OF VOCATIONAL STUDENTS IN BANGKOK
METROPOLIS) อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ นายแพทย์นิพนธ์ กาญจนธนาเลิศ, 187 หน้า.
ISBN. 974 - 635 - 2259 - 8

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นด้านสุขภาพจิตตามตัวแปรด้านคะแนนเฉลี่ยสะสม ที่พักอาศัย อาชีพบิดามารดา รายได้บิดามารดา ระดับการศึกษาบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาในทัศนคติของนักเรียน ผู้มีอำนาจตัดสินใจในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา สภาพแวดล้อมในด้านที่อยู่อาศัย การเลือกเรียนสาขาวิชาชีพ ความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียนและบิดามารดาและปัญหาของนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 635 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามและแบบทดสอบสุขภาพจิต symptom distress checklist-90 (SCL - 90) สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว หรือ F-test ทดสอบหาความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีเซฟเฟ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาสุขภาพจิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 จำแนกตามตัวแปร ต่อไปนี้ ที่พักอาศัย อาชีพบิดามารดา รายได้บิดามารดา ระดับการศึกษาบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาในทัศนคติของนักเรียนผู้มีอำนาจตัดสินใจในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา สภาพแวดล้อมในด้านที่อยู่อาศัย การเลือกเรียนสาขาวิชาชีพ ความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียนและบิดามารดา และปัญหาของนักเรียน
2. สุขภาพจิตโดยรวมของนักเรียนอาชีวศึกษา อยู่ในเกณฑ์ปกติทุกด้าน แต่มีปัญหาสุขภาพบางด้านมีความสัมพันธ์กับภูมิหลังที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ภาควิชา.....จิตเวชศาสตร์.....
สาขาวิชา...สุขภาพจิต.....
ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิติกร.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C.845144 : MAJOR MENTAL HEALTH.

KEY WORD: MENTAL HEALTH PROBLEMS/BACKGROUNDS/ACHIEVEMENT/ VOCATIONAL STUDENTS. MENEWAN DONJUNTRA : BACKGROUNDS ACHIEVEMENT AND MENTAL HEALTH PROBLEMS OF VOCATIONAL STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS, THESIS ADVISOR : Dr.NIPATT KARNJANATHANALERS, M.D., 187 PP. ISBN 974 - 635 - 259 - 8

The purpose of this study was to study mental health problems among the vocational students in Bangkok Metropolis and to study the basic information in 17 variables:- Graduated point average, location, Career, Income, education, pocket money, family relationship among parents and students, home environment, vocational selection, educational hope of parents and students and students' problems. The sample used in this study was composed of 635 students in vocational colleges. The instruments employed were questionnaires and symptom distress checklist 90 (SCL-90). The data was analyzed by percentage, F-test and statistic of scheffe with spss program.

The major finding were as follows:

1. The mental health problems were statistically significant different at 0.05 level among 16 variables:- location, career, income, education, pocket money, family relationship among parents and students, home environment, vocational selection, educational hope of parents and students and students' problems.

2. The mental health of vocational students were normal range in nine dimensions.

Whereas, some of dimensions related significantly with different backgrounds.

ภาควิชา.....จิตเวชศาสตร์.....

สาขาวิชา.....สุขภาพจิต.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิสิต..... มณีวรรณ อรรถสิทธิ์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... นพรัตน์ นุชนาน.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของอาจารย์นายแพทย์ นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้กำลังใจและควบคุมการวิจัยด้วยความเอาใจใส่มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในเจตนาและความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์นายแพทย์ไพบุลย์ โล่ห์สุนทร ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ นายแพทย์หม่อมหลวงสมชาย จักรพันธ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คุณภัทรชัย ธีรภัทรสกุล เลขานุการกรมอาชีวศึกษา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการติดต่อประสานงานกับกรมอาชีวศึกษา และดำเนินการอนุมัติโดยชี้แจงขอความร่วมมือไปยังวิทยาลัยอาชีวศึกษาต่างๆ ที่ผู้วิจัยกำหนดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอกราบระลึกถึงพระคุณของบิดา-มารดา ที่ให้การสนับสนุนในด้านการศึกษามาโดยตลอด

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจ และสนับสนุนให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยจะระลึกถึงในพระคุณของทุกท่านที่กล่าวมาข้างต้น และที่ไม่อาจกล่าวนามได้ทั้งหมดในที่นี้ตลอดไป

มณีวรรณ ดอนจันทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมุติฐานการวิจัย	5
กรอบการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความเป็นมาของการจัดการศึกษาวิชาอาชีพ	12
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเรียนวิชาชีพ	14
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสุขภาพจิต	17
องค์ประกอบทางครอบครัว	18
บทบาทของผู้ปกครอง	21
สภาพแวดล้อมภายในบ้าน	24
แรงจูงใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	31
การรับรู้เกี่ยวกับตนเองและความสำเร็จด้านการศึกษา	37
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต	41
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	64
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	70
วิเคราะห์ความแปรปรวนสำหรับจำแนกข้อมูลทางเดียวและเปรียบเทียบ	
ปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มตัวอย่าง	78
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	143
อภิปรายผล	145
ข้อเสนอแนะ	161
รายการอ้างอิง	166
ภาคผนวก ก.	172
ภาคผนวก ข.	175
ประวัติผู้วิจัย	187

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนร้อยละของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	70
2	จำนวนร้อยละของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามอาชีพของบิดามารดา.....	70
3	จำนวนร้อยละของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามรายได้ของบิดามารดา.....	71
4	จำนวนร้อยละของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดามารดา.....	72
5	จำนวนร้อยละของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามเงินค่าใช้จ่ายของนักเรียน.....	72
6	จำนวนร้อยละของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามความสัมพันธ์และบรรยากาศภายในครอบครัว.....	74
7	จำนวนร้อยละของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามความคาดหวังทางการศึกษาของบิดามารดา และนักเรียน และปัญหาของนักเรียน.....	76
8	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสมโดยวิธี F - test	78
9	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามที่พักอาศัยโดยวิธี F - test	80
10	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีที่พักอาศัยแตกต่างกันโดยวิธี Scheffe	82
11	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามอาชีพของบิดาโดยวิธี F - test	84
12	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีอาชีพของบิดาแตกต่างกันโดยวิธี Scheffe..	86

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
13	
เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามอาชีพของมารดาโดยวิธี F - test	87
14	
เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีอาชีพของมารดาแตกต่างกันโดยวิธี Scheffe.....	89
15	
เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามรายได้ของบิดาโดยวิธี F - test	91
16	
เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีรายได้ของบิดาแตกต่างกันโดยวิธี Scheffe..	93
17	
เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามรายได้ของมารดาโดยวิธี F - test	95
18	
เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีรายได้ของมารดาแตกต่างกันโดยวิธี Scheffe.....	97
19	
เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดาโดยวิธี F - test.....	99
20	
เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีระดับการศึกษาของบิดาแตกต่างกันโดยวิธี Scheffe.....	101
21	
เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดาโดยวิธี F - test.....	103
22	
เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีระดับการศึกษาของมารดาแตกต่างกันโดยวิธี Scheffe.....	105
23	
เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามค่าใช้จ่ายของนักเรียนโดยวิธี F - test.....	107
24	
เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีเงินค่าใช้จ่ายแตกต่างกันโดยวิธี Scheffe.....	109
25	
เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามความสัมพันธ์ของบิดามารดาโดยวิธี F - test.....	111

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
26	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีความสัมพันธ์ของบิดามารดาแตกต่างกันโดยวิธี Scheffe.....	113
27	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามผู้มีอำนาจตัดสินใจในครอบครัวโดยวิธี F - test.....	115
28	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีตามผู้มีอำนาจตัดสินใจในครอบครัวแตกต่างกันโดยวิธี Scheffe.....	117
29	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและบิดามารดาโดยวิธี F - test.....	119
30	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและบิดามารดาแตกต่างกันโดยวิธี Scheffe....	121
31	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยโดยวิธี F - test.....	123
32	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีสภาพแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัยแตกต่างกันโดยวิธี Scheffe.....	125
33	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามการเลือกเรียนสาขาวิชาชีพโดยวิธี F - test.....	127
34	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีการเลือกเรียนสาขาวิชาชีพแตกต่างกันโดยวิธี Scheffe.....	129
35	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามความคาดหวังของบิดามารดาโดยวิธี F - test.....	131
36	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีความคาดหวังของบิดามารดาแตกต่างกันโดยวิธี Scheffe.....	133
37	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามความคาดหวังของนักเรียนหลังสำเร็จการศึกษาโดยวิธี F - test.....	135

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
38	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีความคาดหวังของนักเรียนหลังสำเร็จการศึกษา แตกต่างกัน โดยวิธี Scheffe.....	137
39	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. จำแนกตามปัญหาของนักเรียนโดยวิธี F - test.....	139
40	เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. ที่มีปัญหาของนักเรียนแตกต่างกันโดยวิธี Scheff e.....	141
41	แสดงคะแนนเฉลี่ยสุขภาพจิตโดยรวมของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช.	142